

iletifime girif

Mete amdereli

İLETİŞİME GİRİŞ

DEĞERLER EĞİTİMİ MERKEZİ YAYINLARI
© Eserin Her Türlü Basım Hakkı Anlaşmalı Olarak
Değerler Eğitimi Merkezi Yayınlarına aittir.

ISBN : 975-6324-
Sertifika No:

Kitabın Adı
İletişime Giriş

Kitabın Yazarı
Mete ÇAMDERELİ

Yayın Koordinatörü
Mahmut ZENGİN

Editörler
Yrd. Doç. Dr. Necdet SUBAŞI
Prof. Dr. Yasin AKTAY
Prof. Dr. Burhanettin TATAR

Sayfa Düzeni
EN AJANS

Kapak Tasarım
Erhan AKÇAOĞLU

Baskı-Cilt
Kahraman Ofset Ltd. Şti.

Dem Yayınları Ensar Neşriyat Tic. A. Ş. Organizasyonudur.

1. Basım
Mayıs 2008

İsteme Adresi
Kızıtaşı Cad. No: 10 Fatih / İstanbul
Tel : (0212) 491 19 03 – 491 19 04 Faks : (0212) 491 19 30
www.ensarnesriyat.com.tr ensar@ensarnesriyat.com.tr

İLETİŞİME GİRİŞ

METE ÇAMDERELİ

İstanbul 2008

Mete ÇAMDERELİ

1962 Balıkesir doğumlu. İlk, orta ve liseyi Balıkesir’de okudu. Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi’ni bitirdi (1983). İstanbul Üniversitesi’nde Dilbilim Yüksek Lisansı (1993) ile Tanıtım ve Halkla İlişkiler Doktorası (1997) yaptı. Çeşitli üniversitelerde öğretim elemanı olarak çalıştı. Görevini, halen, Kocaeli Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo, Sinema ve Televizyon Bölümü’nde sürdürmektedir.

Ana Çizgileriyle Halkla İlişkiler, Yönetişim ve Reklam İletişimi, Reklam Arası, Çeviri Nasıl Yapılmalı, Medya ve İletişim Teknolojileri gibi telif ve çeviri eserleri bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Sunuş.....	
Önsöz	
Şekiller Listesi.....	
Giriş.....	

BİRİNCİ BÖLÜM

İLETİŞİM KAVRAMI.....	
I. İletişime Tanımsal Yaklaşım	3
II. İletişimin Tarihsel Algisi.....	5
III. İletişim Ve Dil.....	7
IV. İletişim Süreci Ve Öğeleri	9

İKİNCİ BÖLÜM

İLETİŞİM MODELLERİ.....	
I. Lasswell Modeli	13
II. Shannon Ve Weaver Modeli.....	14
III. Newcomb Modeli.....	15
IV. Gerbner Modeli	16
V. Westley Ve Maclean Modeli.....	17
VI. Jakobson Modeli	18

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLETİŞİM TÜRLERİ	
I. Sözel İletişim	22
II. Sözel Olmayan İletişim	23
III. Yazısal İletişim	24
IV. Görsel İletişim.....	25

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İLETİŞİM BİÇİMLERİ.....	
I. Kişilerarası İletişim.....	33
II. Grupsal İletişim.....	34
III. Kitle İletişimi	35
IV. Kitle İletişim Araçları.....	

BEŞİNCİ BÖLÜM

İLETİŞİM DİSİPLİNLERİ	
I. Halkla İlişkiler İletişimi.....	50
II. Reklam İletişimi	51
III. Siyasal İletişim	52
IV. İletişim Psikolojisi	53
V. İletişim Sosyolojisi	54
VI. Uluslararası İletişim.....	55
Sonsöz	66
Ek: Okuma Listesi.....	67
Kaynakça	68

Rahmetli annem ve babama

Sunuş

YAŞADIĞIMIZ DÜNYA tam bir bilgi patlamasının yaşandığı bir dünya. Bilginin aşırı bir artışı ve çoğalması söz konusu, ama garip bir biçimde bu bilgi artışı insanları daha bilgili kılmıyor. Aşırı bilgi, bilgilendirici fonksiyonunu neredeyse yitirmiş, çünkü bu bilgi çokluğu sağlıklı bir zihnin işleyişini neredeyse felç ediyor. Bilginin geleneksel formları değişmiş, bilginin yeni biçimleri, bütünsellik algımızı parçalıyor, yoğun bilgi bombardımanı arasında yolumuzu kaybetme çelişmesini yaşıyoruz.

Bilgi çağı da denilen bu zamanda uzmanlaşma alabildiğine ileri boyutlara varmış, ama bu uzmanlaşmanın bir aşamasında bilgi alanları birbirine alabildiğine yabancılaşmıştır. İnsanlar kendi uzman oldukları alanın dışındaki alanlara yabancılaştıkça, tabii oldukları bilim disiplinleri yüzünden kendi alanlarının hakkını vermekten de uzaklaşıyorlar. Bu disiplinler altında bilim “gerçek hakkında bir bilgi” olmaktan ziyade giderek “bilgi hakkında bir bilgi” olmaya doğru yol alan bir “kopuş” durumunu yaşamak zorunda kalmaktadır.

Bu kopuş sadece bilgi ile bilginin nesnesi olan gerçek arasında değil, aynı zamanda sıradan insan ile akademik dünya, farklı disiplinler ve yine bu disiplinlerin kendi iç hiyerarşisi arasında, daha da ilginç bu disiplinler ile Türkiye arasında yaşanmaktadır.

Oldukça giriftleşmiş bir dünyayı içindekilerle ve dışındakilerle birlikte kavramanın imkânları azalıyor, çünkü bilginin ve bilmenin sınırları genişliyor. Yeni bir dünyada, çoğalan ve her biri farklı bir disiplin içinde şekillenen yüzlerce deneyimden beslenen bilgi formları modern insanın bilgiyle kurmak istediği temas noktalarını daraltıyor. Bilgi hiyerarşisi yeniden şekilleniyor, bu nedenle bilginin her bir türüne nüfuz etme konusundaki geleneksel ilgilerin takviye edilmesi gerekiyor.

Bu mülahazalardan hareketle Değerler Eğitim Merkezi, tüm bu kopuşları bir nebze telafi edebilmek amacıyla *"bilim disiplinlerine giriş"* türünden yeni bir dizi başlatıyor. Edebiyattan iletişime, dinden felsefeye kadar pek çok alanda, birer ön-okuma programı da sayılabilecek bu küçük kitaplar dizisiyle, genel okuyucunun akademi dünyasının bilgisiyle buluşması amaçlanıyor. Herhangi bir bilimsel bilgi ya da disiplinle uzmanlık düzeyinde temas kurmamış bir ilgi dünyasını beslemek amacıyla tasarlanan seride belli başlı alanlara ilişkin bir mukaddime ihtiyacının karşılanması hedefleniyor. Bu çerçevede özellikle sosyal bilimlerin alanından din bilimleri alanına, kendi içinde pek çok kompartımana bölünmüş modern bilgi envanterinin hâkim temel unsurları üzerinde hazırlık düzeyinde bir giriş denemesi sayılabilecek bu çalışmaların okuma programlarına belli bir düzen ve derinlik katması umulmaktadır.

Temel disiplinlere giriş niteliğindeki bu kitapların her biri, sahasının uzmanlarınca yazılmış ve her bir disiplinin gelişim tarihi, iç çeşitlenişi, ayrımlaşması ve özellikle Türkiye'deki tarihi ile birlikte bu disiplin hakkında daha kapsamlı bir okuma listesini içermektedir.

Türkiye'deki bilgi birikiminin kendi bütünlüğünü temin etme, akademi ve halk arasındaki ilişkiyi sağlıklı bir biçimde tesis etme, bilimlerin birbirleriyle daha kolay temaslarını sağlama ve bütün bu bilimlerin Türkiye ile ilgilerini bütünsel bir çerçevede yeniden gözden geçirme noktasında faydalı olmasını umuyoruz.

Değerler Eğitimi Merkezi / Mayıs 2008

BU KİTAP İLETİŞİME ilgi duyanlara yönelik olarak hazırlandı. Birincil amaç böylesine yalın olmakla birlikte, iletişim ve iletişim olgularının bugüne dek yaşadığı serüveni ana çizgileriyle betimleyebilmek ve bir parça da anlatı tadında okura sunabilmek ikincil kaygı olarak ortaya çıktı. Kitapta değinilmesi uygun görülen konular bu kaygıya koşut biçimde tasarlandı; ayrıntılı ele alınmak yerine yalnızca fikir verebilecek düzeyde tutuldu. Gerek çalışmanın kapsamı gerekse boyutları yeterince sınırlı ve kısa tutulduğundan, eleştirel tartışmaların içine girilmesi de doğal olarak engellenmiş oldu.

Bilginin izini sürenler ve ayrıntılara açılmak isteyenler için yeterli ve yetkin bir trampen-metin ya da çıkış metni olma niteliği yazarınca çokça önemsenen bu kitap, alanla ilgili başkaca yayınlara açılacak bir kapı olabilmek niyet ve iddiasını ilkece benimsedi; bu yüzden, tümükapsayıcı ya da eski söyleyişle, efradını cami ayyarını mani bir irdeleme olmak niteliğini dar hacmine sığdırmak istedi.

İletişime Giriş, iletişim olgu ve süreçleri kapsamında baş-
vurulan temel eserler arasında yerini alırsa, amaçlanan düzey-
de hazırlanma titizliğinin hakkı yazarına teslim edilmiş olacak
ve yazar da, okurun engin duyarlığına bir tutam bilgi devşire-
bilmiş olmanın mutluluğunu tadacaktır.

Teşekkür

B U KİTAP TÜM TEVAZUUYLA ortaya çıkmaya çalışır-
ken kimi zaman yazdıklarımı okuyan, eksiklikleri hatırla-
latan, kimi zaman da sıkı eleştiriler yapan ya da kaynak ve
doküman sağlayan sevgili dost Bilal Arık başta olmak üzere,
yazım süresince türlü sıkıntılarımla paylaşan çalışma arkadaşla-
rım sevgili Füsün Alver'e, Özgür Velioğlu'na, Zeynep Varlı'ya,
Mert Gürer'e, Ali Murat Varlı'ya, Aybike Pelenk Özel'e, Se-
dat Özel'e, Gürsoy Değirmencioğlu'na, Yusuf Budak'a, Soner
Sarı'ya ve kitabın yayınındaki titiz katkısı için Utku Sönmez'e
içten teşekkür borcum var.

Mete Çamdereli
Üsküdar, Eylül 2007

Şekiller Listesi

- Şekil 1 : Gösterge ve göstergenin iki düzlemi
Şekil 2 : Göstergenin söylensele açılımı
Şekil 3 : İletişim süreci ve kurucu öğeler
Şekil 4 : Lasswell formülü
Şekil 5 : Shannon ve Weaver'in matematiksel iletişim modeli
Şekil 6 : Newcomb'un simetri modeli
Şekil 7 : Gerbner'in (örneklendirilmiş) genel iletişim modeli
Şekil 8 : Temel iletişim modeli
Şekil 9 : Kitle iletişim modeli
Şekil 10 : İletişimin kurucu etmenleri
Şekil 11 : İletişimin işlevleri
Şekil 12 : Yüz ifadeleri için birkaç örnek
Şekil 13 : Sesçil yazıya geçiş süreci
Şekil 14 : Tarih öncesinde görsel iletişim
Şekil 15 : Görsel dilin anlatım olanakları
Şekil 16 : Bir görsel iletişim dili kurma edimine örnek
Şekil 17 : Görsel yanılsama
Şekil 18 : Gruplarda iletişim modelleri
Şekil 19 : Yatay ve çapraz iletişim kanalları
Şekil 20 : Kişilerarası (toplumsal) iletişim ile kitle iletişiminin karşılaştırılması
Şekil 21 : Gelişkin baskı işlemleri
Şekil 22 : Gelişkin televizyon yayıncılığı

Herkes iletişim dolu bir dünyaya doğar ve hiç vakit geçirmeden her düzeyde iletişime katılır. İletişimi anlamak ve anlatmak, bu yüzden, birbiri ardı sıra ortaya çıkan güçlükleri peşinen göze almak demektir. İletişimi anlama basamaklarını tırmanırken çeşitli donanım ve birikimleri elden geldiğince açmakta ve kuşkusuz, bir dizi tanımsal yaklaşımın kıyısından da geçmektedir. Bunu yaparken iletişime dayalı olgu ve görüngülerin anlaşılmasına çalışmakta ve iletişimi anlama sürecinde adım adım ilerlemektedir. Kitapta iletişim, tarihçeden yöntem ve araçlara, modellerden alt disiplinlere dek bütüncül biçimde çerçevelenmeye çalışılmıştır. Son derece yalın, net ve anlaşılır bir dille yazılan bu çalışmanın, iletişime merak saran okuyucular için çok güzel ve anlaşılır bir başlangıç oluşturacağına inanıyoruz.

www.ensarnesriyat.com.tr

ISBN 978-605-4036-03-5

9 786054 036035